

Česká republika

Česká školní inspekce

Olomoucký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Česká Ves, okres Jeseník

790 81 Česká Ves, Makarenkova 414

Identifikátor školy: 600 150 607

Termín konání orientační inspekce: 14. - 16. duben 2003

Čj.:	132 144/03-05058
Signatura:	omlcw102

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Česká Ves, Makarenkova 414 (dále také ZŠ) je od 1. ledna 1993 příspěvkovou organizací zřízenou obcí Česká Ves. Na základě posledního platného rozhodnutí o zařazení do sítě škol (čj. SIT-14-99 ze dne 13. července 1999) sdružuje školní družinu a školní klub (kapacita 105 dětí) a školní jídelnu (kapacita 1400 jídel). Ve školním roce 2002/2003 je vyučováno ve 13 třídách 1. až 9. ročníku 306 žáků. Od roku 1999, kdy proběhla poslední inspekce, se počet snížil o 71 žáka. Stanovená kapacita školy je využita na 54 %. Do školy dojíždějí žáci ze tří okolních obcí (Jeseník, Písečná, Hradec a Nová Ves), kde jsou zřízeny neúplné základní školy.

Ve všech ročnících probíhá výuka podle vzdělávacího programu Základní škola (čj. 16 847/96-2). Žákům je nabízena výuka dvou cizích jazyků - anglického jazyka a německého jazyka (dále také AJ, NJ).

Rada školy není ve škole zřízena.

Poslední orientační inspekce byla ve škole provedena 24. - 25. května 1999 (viz inspekční zpráva čj. 131 111/99-011043, signatura bm1cs106). V jejím průběhu byly hodnoceny podmínky a průběh vzdělávání v předmětech český jazyk, německý jazyk, matematika, fyzika, přírodopis a tělesná výchova.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních a materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy předmětů český jazyk (dále také ČJ) a cizí jazyk (dále také CJ) vzhledem ke vzdělávacímu programu Základní škola v návaznosti na skutečnosti zjištěné v roce 1999
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v českém jazyce (3. - 9. ročník) a cizím jazyce (4. - 9. ročník) vzhledem ke vzdělávacímu programu Základní škola v návaznosti na skutečnosti zjištěné v roce 1999

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH A MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY HODNOCENÝCH PŘEDMĚTŮ VZHLEDEM KE VZDĚLÁVACÍMU PROGRAMU ZÁKLADNÍ ŠKOLA

Odborná a pedagogická způsobilost byla posouzena u deseti učitelů českého jazyka a cizích jazyků. Škole se trvale daří zabezpečovat výuku českého jazyka odborně a pedagogicky způsobilými učiteli. K odstranění nedostatků zjištěných v roce 1999 ve výuce německého jazyka došlo na druhém stupni, situace se však zhoršila ve výuce cizích jazyků na prvním stupni.

V průběhu orientační inspekce byla sledována účinnost vzájemné spolupráce učitelů prvního a druhého stupně v návaznosti na realizaci výchovně-vzdělávacích cílů vzdělávacího programu Základní škola. Bylo zjištěno, že poradní orgány (metodické sdružení, předmětové komise, pedagogická rada) plní většinou roli organizační. Plně není využita jejich funkce metodická a zpětnovazební. Systematická spolupráce není uplatňována mezi učiteli prvního a druhého stupně.

Charakteru školy, počtu žáků i pedagogických a provozních zaměstnanců odpovídá struktura daná organizačním řádem. Účinnost přenesených kompetencí a mechanismů pro kontrolu

pedagogické oblasti byla zjišťována v podmínkách, průběhu a výsledcích vzdělávání hodnocených předmětů. Vytvořený a realizovaný systém nezajišťuje vedení školy účinnou zpětnou vazbu, což se projevilo v nesouladu probraného a učebními osnovami stanoveného učiva předmětu německý jazyk. Nedostatky byly také zjištěny v organizaci jeho výuky ve 4. a 5. ročníku školního roku 2001/2002.

Informační systém je založen na standardních postupech, je využívána písemná a ústní forma. O chování a prospěchu jsou zákonní zástupci žáků informováni průběžně i podle aktuální potřeby. Pravidelně jsou svolávány třídní schůzky a probíhají jednání s Radou rodičů, která je zřízena jako občanské sdružení.

Prostředí školy a používané prostory jsou esteticky podnětné. Podařilo se realizovat rekonstrukci školního hřiště a spojovacích chodeb mezi jednotlivými pavilony. Provedené stavební úpravy a důraz na pravidelnou údržbu výrazně pozitivně ovlivňují celkovou funkčnost a vzhled školního komplexu. K postupnému zlepšování situace dochází i v materiálně-technickém zabezpečení hodnocených předmětů. Kmenové učebny plní částečně funkci odborných učeben. Prostorové uspořádání žákovského nábytku však nevytváří optimální podmínky pro aktivní komunikaci žáků při výuce cizích jazyků. Průběžně je obnovován učebnicový fond, nakupována didaktická technika, názorné pomůcky, odborná literatura, jazykové příručky a slovníky. Sbírký učebních pomůcek pro cizí jazyky (AJ, NJ) nejsou rozsáhlé, ve školním roce 2002/2003 byly zakoupeny pouze audiokazety k učebnicím německého jazyka. Aktualizace učebnicových souborů v obou cizích jazycích dosud probíhá.

Pro výukové účely je nevhodné umístění školní knihovny do sborovny. Školou zakoupený výukový software není v hodnocených předmětech systematicky využíván z důvodu vybudování nové počítačové učebny (projekt MŠMT Internet do škol).

Opatření přijímaná ve spolupráci se zřizovatelem ke zkvalitnění materiálně-technických podmínek jsou účinná a efektivní, vycházejí z aktuálního stavu a potřeb školy.

V personálních i materiálně-technických podmínkách jsou pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY V ČESKÉM JAZYCE A CIZÍCH JAZYCÍCH VZHLEDEM KE VZDĚLÁVACÍMU PROGRAMU ZÁKLADNÍ ŠKOLA

Realizace vzdělávacího programu Základní škola

Škola pracuje s platnými učebními dokumenty (včetně úprav a doplňků). Učební plán je plněn. V hodnocených předmětech jsou dodrženy týdenní počty vyučovacích hodin, v českém jazyce jsou některé třídy vhodně děleny na skupiny (jedna vyučovací hodina).

Povinná dokumentace je vedena průkazně, poskytuje dostatek podkladů k objektivnímu posouzení průběhu vzdělávání.

Ve vytvořeném systému kontroly naplňování učebních osnov vyučovaných předmětů byla zjištěna částečná formálnost, nedostatečné přenesení kompetencí metodických orgánů a nedůslednost v přijímání opatření v rámci celého vzdělávacího programu, což způsobilo nedodržování osnov německého jazyka. Systémově není podporováno činnostní pojetí vyučování včetně hodnocení žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu český jazyk

Probírané učivo 3. – 9. ročníku je logicky rozčleněno do jednotlivých ročníků, osnovy jsou plněny. Specifické cíle českého jazyka jsou vhodně provázány s kulturně společenskými aktivitami školy (např. organizace soutěží, návštěvy filmových a divadelních představení, pořádání školních výletů). Výsledky vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení příznivě ovlivňuje nabídka reedukačních cvičení na prvním stupni a individuální přístup některých učitelů (formou doučování) k žákům druhého stupně. Kontrolou vybraných písemných prací bylo zjištěno jejich zohledňování při klasifikaci.

Plánování učební látky i organizace výuky vycházejí z členění učiva na mluvnické, slohové a literární. Plánování a realizace slohových útvarů písemných prací probíhají systematicky, učitelé přihlížejí k úrovni dosažených vědomostí žáků v jednotlivých ročnících. Míra propojení jednotlivých složek jazyka se v průběhu hospitací lišila. Při probírání mluvnického učiva bylo nejčastěji uplatňováno prolínání jazykových a stylistických prvků. Výrazně motivačně působilo zařazení literární složky do jedné mluvnické vyučovací hodiny. K efektivnímu průběhu výuky napomáhala logická struktura většiny vyučovacích hodin, střídání činností, pohyb v prostoru, uplatnění prvků neverbální komunikace a práce ve skupinách. K motivaci žáků přispělo využívání mezipředmětových vztahů a aktualizace učiva. Efektivitu práce však v některých třídách snížilo vysoké pracovní tempo, méně časté střídání činností, převažující frontální interakce a komunikace mezi učitelem a žáky, absence relaxačních technik.

Průběh výuky pozitivně ovlivnilo využívání pracovních textů, názorných pomůcek a audiovizuální techniky. Jazykové příručky, jako zdroj informací a funkční nástroj pro upevňování vědomostí a dovedností, nebyly použity.

Většina žáků prokazovala zvládnutí prostředků komunikace ve vazbě na učitele. Aktivně se projevovali zejména při práci řízené učitelem, kdy dokázali vyslovit vlastní názor. Skupinová práce založená na interakci, komunikaci a sebehodnocení výkonů mezi žáky navzájem nebyla využita.

Většina učitelů průběžně hodnotila výkony jednotlivých žáků slovní pochvalou, často však chybělo závěrečné shrnutí a vyhodnocení činnosti.

Komplexní přístup učitelů k hodnocení výkonů žáků je zaměřen především na oblast faktografickou, v minimální míře je posuzována činnostní stránka. Nevhodně převažuje klasifikace písemných projevů, mluvnického a slohového učiva. Dostatečnou pozornost učitelé věnují formální úpravě žákovských písemností, domácí úkoly jsou žákům zadávány systematicky a pravidelně.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu český jazyk jsou hodnoceny jako spíše nadprůměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech anglický jazyk a německý jazyk

V učebním plánu tříd 4. - 9. ročníku je cizí jazyk vyučován v základní tříhodinové týdenní dotaci. Od druhého pololetí školního roku 2002/2003 byl operativně zaveden pro žáky 8. a 9. ročníku nepovinný předmět konverzace v anglickém jazyce, kterým byly zčásti kompenzovány nepříznivé organizační změny ve vzdělávání žáků 8. ročníku (spojení dvou tříd) a současně byla optimálně využita kvalifikace učitelky anglického jazyka.

Základem pro hodnocení kvality vzdělávání v obou vyučovaných cizích jazycích se stalo šest kontrolních hospitací ve třídách 4. a 6. - 9. ročníku u většiny vyučujících. Výrazně pozitivně na úroveň vzdělávání a výchovy anglického jazyka působí rozšíření aprobační specializace o daný jazyk jedné z vyučujících, rovněž změny v personálním zajištění německého jazyka přispěly ke zkvalitnění jeho výuky. Na společných jednáních předmětové komise učitelů obou cizích

jazyků byly řešeny především otázky materiálně-technického zabezpečení předmětů, organizace a účasti v konverzačních soutěžích. Plánováním učiva, a to zejména v oblasti kontinuity učiva mezi prvním a druhým stupněm školy a průběžným ověřováním plnění učebních osnov, se učitelé nezabývali. Spolu s chybnou organizací výuky byla i tato skutečnost jednou z hlavních příčin zjištěných nedostatků v plnění učebních osnov německého jazyka v 5. ročníku ve školním roce 2001/2002 a následně v 6. ročníku školního roku 2002/2003.

Výuka obou cizích jazyků probíhala v tzv. polo odborných učebnách, v nichž jsou soustředěny a z hlediska využívání ve vyučovacím procesu prakticky uloženy učební pomůcky (slovníky, časopisy, alternativní učební texty, nástěnné tematické transparenty, motivační materiály, např. k Velikonocům) a potřebná didaktická technika (radiopřehrávač, zpětný projektor). Výuka anglického jazyka měla výrazně činnostní pojetí. Vyučující promyšleně a funkčně střídala frontální, skupinové a individualizované formy práce, efektivně využívala didaktickou techniku, demonstrační i žákovské školní pomůcky, které doplňovala dalšími zhotovenými názornými materiály. Vytvářela partnerské prostředí, v němž s použitím anglického jazyka vedla proces výuky přístupně a žákům srozumitelně. Účinné motivační vstupy s uplatněním žákovských vědomostí i dovedností byly přizpůsobeny věkové i jazykové vyspělosti žáků. Spolu s aktivizujícími učebními metodami s využitím pohybových, dramatických a hudebních prvků a didaktických her přispěly k úspěšnosti většiny žáků, k získání jejich trvalé pozornosti i zájmu. Průběžné ověřování výsledků učení, včetně věkově odpovídajících znalostí z reálií, probíhalo diferencovaně a rovněž motivačně. Používané jazykové prostředky napomáhaly rozvíjení a zdokonalování aktivní komunikativnosti žáků jako prioritního vzdělávacího cíle i dalších cílových dovedností v souladu s učebními osnovami.

Vyučovací hodiny německého jazyka byly pečlivě organizačně i materiálně připraveny. Vzdělávací cíle odpovídaly způsobilosti žáků, s výjimkou 6. ročníku i učebním osnovám. Použité metody a formy práce byly jen zčásti založeny na tvořivých činnostech, převažovaly metody gramaticko-překladové s důrazem na probírané mluvnické učivo. Kooperativní práci žáků učitelky zařadily ve velmi malé míře, nevedly je důsledně ke správné výslovnosti. Dílčí metodické nedostatky se projevily při práci s jinými informačními zdroji (slovníky, časopisy), jejichž cílem bylo rozšiřování slovní zásoby aktuálně vhodně zvoleného tématu.

Výuka měla přiměřené pracovní tempo, učitelky žákům poskytovaly zpětnou vazbu o míře úspěšnosti, jejich aktivitu podporovaly průběžným povzbuzováním a pozitivním hodnocením. V průběžné klasifikaci zaznamenané v žákovských knížkách nevhodně převažuje písemné prověřování znalostí a dovedností žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání jsou v předmětu anglický jazyk hodnoceny jako vynikající, v německém jazyce jako průměrné.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Pamětní zvládnutí jazykového učiva českého jazyka je prověřováno formou čtvrtletních písemných prací. Jsou zadávány a analyzovány jednotlivými učiteli, kteří také přijímají opatření k odstranění zjištěných nedostatků. Jednou za dva roky jsou zadávány centrálně zástupcem ředitele školy, který také provádí analýzu a navrhuje opatření. V druhém pololetí školního roku 2002/2003 byly poprvé využity komerčně zakoupené testy pro 5. ročník (ČJ, M, všeobecný test).

Ve školním roce 2002/2003 škola pořádala pro žáky prvního stupně školní kolo recitační soutěže, konverzační soutěž v anglickém jazyce a olympiádu v českém jazyce. Úspěšným jednotlivcům se v uvedených soutěžích podařilo postoupit do krajského kola.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy jsou ve sledovaných předmětech hodnoceny jako spíše nadprůměrné.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- V době konání orientační inspekce bylo umožněno zákonným zástupcům žáků třídy IV., V. B, VII. A a VIII. vyjádřit se prostřednictvím dotazníků ČŠI k výchovně-vzdělávací činnosti školy. Z celkového počtu dotázaných rodičů práci školy posoudilo jen 48 %. Pozitivní hodnocení převládalo v oblasti předávání informací o výsledcích učení žáků a prevence sociálně patologických jevů, v komunikaci učitelů se žáky včetně zájmu o řešení problémů, při posouzení vzdělávacího programu školy, využívání pomůcek ve výuce (kromě počítačové techniky), úrovně zpracování školního řádu (72 - 89 %) a způsobu hodnocení žáků (70 %). Přibližně 60 % rodičů vyslovilo spokojenost s nabídkou volitelných a nepovinných předmětů a mimoškolní zájmové činnosti. Kriticky se rodiče vyjádřili k úrovni sociálního zařízení (44 %).
- Souběžně s orientační inspekcí proběhla tematická inspekce „Hodnocení realizace projektu PI - Informační gramotnost v rámci státní informační politiky ve vzdělávání“. Zjištění z této tematické inspekce, která probíhá i v jiných školách, budou souhrnně zveřejněna ve Zprávě ČŠI o školním roce 2002/2003 a na webových stránkách ČŠI.
- Údaje uvedené v rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol jsou v souladu se zřizovací listinou.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí Školského úřadu Jeseník o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. SIT-14-99 ze dne 13. července 1999
- Zřizovací listina čj. 1375/92 ze dne 17. prosince 1992, dodatek č. 1 ze dne 1. ledna 1996, dodatek č. 2 ze dne 7. prosince 1998, dodatek č. 3 ze dne 30. června 1999
- Učební dokumenty vzdělávacího programu Základní škola (čj. 16 847/96-2)
- Inspekční zpráva čj. 131 111/99-011043 ze dne 28. května 1999
- Povinná dokumentace školy dle § 38 a) zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů: třídní knihy za školní rok 2001/2002, 2002/2003, rozvrh hodin na školní rok 2002/2003, záznamy z jednání pedagogické rady za školní rok 2001/2002, 2002/2003
- Tematické plány učiva předmětů český jazyk a cizí jazyk (školní rok 2002/2003)
- Namátkově vybrané sešity a žákovské knížky žáků hospitovaných tříd
- Vybrané slohové práce z českého jazyka za školní rok 2001/2002 a 2002/2003
- Plán práce školy a roční plán ředitele školy (školní rok 2001/2002)
- Hospitační záznamy zástupce ředitele za školní rok 2001/2002, 2002/2003
- Plán kontrolní činnosti na školní rok 2000/2001, 2001/2002, 2002/2003
- Výroční zpráva o činnosti školy – školní rok 2001/2002 ze dne 2. září 2002
- Organizační struktura školy, úvazky učitelů ČJ a CJ pro školní rok 2001/2002, 2002/2003, doklady o dosaženém vzdělání učitelů českého jazyka a cizích jazyků

- Dotazníky ČŠI zadané rodičům (třídy IV., V. B, VII. A, VIII.)

ZÁVĚR

- *Personální a materiálně-technické podmínky jsou příznivé. Od roku 1999 došlo v hodnocených předmětech k částečným personálním změnám, což má pozitivní vliv zejména na kvalitu výuky českého jazyka a anglického jazyka, částečně i německého jazyka. Sbírký předmětů jsou postupně doplňovány a obnovovány. V systému vedení pedagogických pracovníků při naplňování výchovně-vzdělávacích cílů školy není dostatečně využita možnost aktivního podílu metodických orgánů, a to zejména v oblasti metodické, zpětnovazební a materiální podpory výuky. Chybí systematická spolupráce učitelů prvního a druhého stupně základní školy.*
- *Přístup k organizaci a průběhu výuky zabezpečuje plnění specifických vzdělávacích cílů českého jazyka a anglického jazyka. Nedostatky byly zjištěny v organizačním zabezpečení výuky německého jazyka ve 4. a 5. ročníku školního roku 2001/2002, nepříznivé následky se promítly do následujícího 6. ročníku stávajícího školního roku. V systému kontroly naplňování učebních osnov předmětů vzdělávacího programu Základní škola nejsou v tomto směru vytvořeny účinné mechanismy.*
- *K pozitivním změnám došlo od poslední inspekce v pestřejším využívání různých metod a forem práce v českém jazyce a německém jazyce na druhém stupni.*
- *Ve sledovaných předmětech přetrvává v hodnocení výsledků vzdělávání a výchovy žáků důraz především na oblast faktografickou, řečová způsobilost žáků je hodnocena ve velmi malé míře.*

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Lenka Zedková	Lenka Zedková v. r.
Členka týmu	Mgr. Zonna Němcová	Zonna Němcová v. r.

V Olomouci 6. května 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 9. května 2003

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Podpis

Mgr. Jaroslav Vudmaska, ředitel školy

Mgr. J. Vudmaska v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný.
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: Krajský úřad Olomouckého kraje, OŠMT, Jeremenkova 40a, 772 00 Olomouc	2003-05-30	230/03
Zřizovatel: Obec Česká Ves, Jánského 341, 790 81 Česká Ves	2003-05-30	231/03
Rada školy	Není ve škole zřízena.	-----

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány